

**T. C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**DERNEKLERİN BULUNDUKLARI BÖLGELERE KÜLTÜREL
SANATSAL VE EĞİTSEL KATKILARININ İNCELENMESİ:
MARMARİS KÜLTÜR VE SANAT DERNEĞİ ÖRNEĞİ**

BESTE GÜNAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEMMUZ, 2025
MUĞLA**

**T. C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**DERNEKLERİN BULUNDUKLARI BÖLGELERE KÜLTÜREL
SANATSAL VE EĞİTSEL KATKILARININ İNCELENMESİ:
MARMARİS KÜLTÜR VE SANAT DERNEĞİ ÖRNEĞİ**

**BESTE GÜNAY
ORCID NO: 0009-0000-4398-3068**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. SAMİR GÜLAHMEDOV**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEMMUZ, 2025
MUĞLA**

JÜRİ ONAY SAYFASI

Beste GÜNAY tarafından hazırlanan “Derneklerin Bulundukları Bölgelere Kültürel Sanatsal ve Eğitsel Katkılarının İncelenmesi: Marmaris Kültür ve Sanat Derneği Örneği” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hamit YOKUŞ
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Jüri Başkanı

Doç. Dr. Samir GÜLAHMEDOV
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı

Doç. Dr. M. Demet DOĞRUÖZ
Türk Sanat Müziği Ana Sanat Dalı
Üye

Tez savunma tarihi: 01/07/2025

Bu tez Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirmektedir.

Prof. Dr. Şevki KÖMÜR
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “Derneklerin Bulundukları Bölgelere Kültürel Sanatsal ve Eğitsel Katkılarının İncelenmesi: Marmaris Kültür ve Sanat Derneği Örneği” başlıklı Yüksek Lisans Tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 01/07/2025

BESTE GÜNAY

Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

DERNEKLERİN BULUNDUKLARI BÖLGELERE KÜLTÜREL SANATSAL VE EĞİTSEL KATKILARININ İNCELENMESİ: MARMARİS KÜLTÜR VE SANAT DERNEĞİ ÖRNEĞİ

BESTE GÜNAY

Yüksek Lisans Tezi, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. SAMİR GÜLAHMEDOV

Temmuz 2025, 54 sayfa

Bu araştırma, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin (MAKSAD) kültürel, sanatsal ve eğitsel alanlarda bulunduğu bölgeye sağladığı katkıları incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel hedefi, dernek bünyesinde yürütülen etkinliklerin (konserler, sergiler, tiyatro gösterimleri, festivaller vb.) Marmaris'in kültürel yaşamına, sanatsal gelişimine ve eğitsel süreçlerine katkılarını yönetici ve katılımcı görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Ayrıca araştırma kapsamında derneğin yerel kültürel mirasın korunması, sanatın sürdürülebilirliği ve toplumsal belleğin inşası gibi işlevlerine yaptığı katkılar analiz edilmiştir.

Araştırma nitel çerçevede durum çalışması modelinde desenlenmiştir. Araştırma verileri araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, MAKSAD'ın yerel halkın kültürel farkındalığını artırmada, sanatsal etkinliklere katılımı teşvik etmede ve eğitsel faaliyetler yoluyla toplumun kültürel düzeyine katkı sunmada önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda araştırma, Marmaris'in sahip olduğu kültürel ve sanatsal potansiyelin açığa çıkarılmasına katkı sağlarken, aynı zamanda sivil toplum kuruluşlarının yerel kalkınma sürecindeki önemini vurgulamaktadır.

Anahtar kelimeler: dernek, kültür, sanat, eğitim

ABSTRACT

EXAMINING THE CULTURAL ARTISTIC AND EDUCATIONAL CONTRIBUTIONS OF ASSOCIATIONS TO THEIR REGIONS: MARMARIS CULTURE AND ART ASSOCIATION

BESTE GÜNAY

Master Thesis, Department of Music Education

Supervisor: Assos. Prof. Dr. Samir GÜLAHMEDOV

July 2025, 54 pages

This study aims to examine the contributions of the Marmaris Culture and Arts Association (MAKSAD) to the local community in cultural, artistic, and educational fields. The primary objective is to evaluate the effects of the events organized by the association (such as concerts, exhibitions, theater performances, festivals, etc.) on Marmaris's cultural life, artistic development, and educational processes, based on the perspectives of managers and participants. Additionally, the study analyzes the association's role in preserving local cultural heritage, sustaining the arts, and constructing collective memory.

Based on a qualitative research method, semi-structured interviews were used as the data collection tool. According to the obtained data, MAKSAD plays a significant role in raising cultural awareness among the local population, encouraging participation in artistic activities, and contributing to the community's cultural level through educational initiatives. In this context, the research not only helps reveal the cultural and artistic potential of Marmaris but also highlights the importance of non-governmental organizations in the local development process.

Keywords: association, culture, art, education

ÖN SÖZ

Kültür ve sanatın, bireylerin gelişimine katkıda bulunan ve toplumların kimliklerini oluşturan oldukça önemli unsurlar arasında yer aldığı düşünülmektedir. Kültürel ve sanatsal faaliyetlerin, bireyler arasındaki etkileşimi artırarak toplumsal dayanışmaya katkı sunduğu varsayılmaktadır. Bu bağlamda, kültür ve sanat derneklerinin bulundukları bölgelerde kültürel, sanatsal ve eğitsel faaliyetler yoluyla toplumsal gelişime katkıda bulunabilecekleri öngörülmektedir.

Bu çalışmada, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği üzerinden, derneklerin bulundukları bölgelere olası kültürel, sanatsal ve eğitsel katkıları incelenmiştir. Çalışmanın yerel sanat oluşumlarının bölge halkı üzerindeki etkilerine dair bir bakış açısı sunabileceği ve kültürel sürdürülebilirlik açısından bu tür yapılanmaların rolünü değerlendirmeye katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Araştırma sürecinde, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin gerçekleştirdikleri faaliyetler hakkında bilgiler toplanmış ve değerlendirilmiştir.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince kıymetli bilgi ve deneyimleriyle bana her zaman yol gösteren çok değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Samir GÜLAHMEDOV'a

Araştırma sürecinde zaman ayırarak katkıda bulunan Marmaris Kültür ve Sanat Derneği yönetici ve üyelerine,

Tez çalışmamın veri toplama sürecinde farklı bölgelerden araştırmama gönüllü olarak katılan sanatçılara ve tüm katılımcılara,

Ve son olarak yoluma ışık tutan ve her daim bana desteğini hissettiren annem Seçil ÜLGER'e, yaşamım ve eğitim yaşantım süresince disiplini yönüyle örnek aldığım ve bana güvenen babam Aşkın GÜNAY'a, yalnızca birlikte büyüdüğüm değil, hayat yolculuğunda bana yoldaş olan kardeşim Türker GÜNAY'a, ayrıca her zaman yanımda olan ve varlığıyla güç bulduğum Özlem ÖZGÜR'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Babaannem
Gülendam GÜNAY'a

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
ETİK BEYANI.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	3
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	4
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.7. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dernek Kavramı	6
2.1.1. <i>Kültürel ve Sanatsal Dernekler</i>	6
2.1.1.1. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği	7
2.2. Kültür ve Toplum	8
2.3. Sanatın Toplum Üzerindeki Etkisi	8
2.4. Eğitim ve Eğitsel Etkinliklerde Derneğin Rolü	9
2.5. İlgili Yurt İçi Araştırmalar	10
2.6. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar	13

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	14
3.2. Çalışma Grubu	14
3.3. Araştırmanın Katılımcıları	15
3.4. Veri Toplama Araçları	16
3.5. Verilerin Toplanması	16
3.6. Verilerin Analizi	16

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin Bulunduğu Bölgede Kültürel Yaşama Katkılarına İlişkin Bulgular.....	18
4.2. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin Bulunduğu Bölgede Sanatsal Yaşama Etkilerine İlişkin Bulgular.....	20
4.3. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin Bulunduğu Bölgede Eğitsel Yaşama Etkilerine İlişkin Bulgular.....	27

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma.....	32
5.2. Sonuç.....	34
5.3. Öneriler.....	37
KAYNAKÇA.....	38

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 1. <i>Araştırmada Görüşme Yapılan Dernek Yöneticilerine İlişkin Bilgiler</i>	15
Tablo 2. <i>Araştırmada Görüşme Yapılan Dernek Gönüllülerine İlişkin Bilgiler</i>	15
Tablo 3. <i>Araştırmada Görüşme Yapılan Sanatçı Katılımcılara İlişkin Bilgiler</i>	15
Tablo 4. <i>Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin Etkinlik Verilerine İlişkin Tablo</i>	20

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 1. <i>Konser Afişi</i>	19
Şekil 2. <i>Marmaris Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali Duyuru Afişi</i>	24
Şekil 3. <i>Sevgi Yolu Konser Görseli</i>	26
Şekil 4. <i>Fidan Dikim Etkinliği</i>	28
Şekil 5. <i>Cahit Koparal Uluslararası Flüt Yarışması Duyuru Afişi</i>	30

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

MAKSAD

Açıklamalar

Marmaris Kùltür ve Sanat Derneği

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırma kapsamında problem durumuna, araştırmanın problem cümlesine, araştırmanın amacına, önemine, varsayımlara, sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Sivil toplum kuruluşları, sosyal, kültürel, çevresel, ekonomik ve eğitim alanlarında çeşitli hizmetler sunan, günümüzde bu alanlardaki sorunlara ilgileri ve önemi giderek artarak toplumun farklı kesimlerine destek olan önemli yapılardır (Çiftçi, 2012). Bu yapılar büyük ölçüde devlet yönetiminden ayrılmış, siyasi, hükümet ve özel sektör dışında kalan, ticari çıkar ve kâr amacı gütmeyen, amaçları topluma hizmet sunmak olan bireylerin özgür girişimlerdir (Yentürk, t.y) Bu girişimler birey ve toplum yararını amaçlayan, içerisinde dernek ve vakıfların da bulunduğu sendikalar, örgütler, kooperatifler olarak bilinen yapılardır.

Dernekler genellikle sosyal, kültürel, sanatsal, eğitsel, mesleki vb. alanlarda belirli ortak a

Amaç ve ihtiyaçları karşılamak üzere bir araya gelen ve en az yedi gerçek veya tüzel kişiden oluşan bireylerin ortak hedefler ve dayanışma içinde faaliyet gösterdikleri tüzel kişiliğe sahip kişi toplulukları olarak tanımlanmaktadır (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2024). Derneklerin sosyal bağlamda gerçekleştirdikleri etkinliklerin toplumun her kesiminden bireyin entegre olarak yaşam kalitesinin artması, sorumluluk bilincinin oluşması ve bireylerin sosyalleşmesi bakımından önemli olduğu söylenebilir. Sosyalleşme, bireylerin ortak amaç, ilgi alanları ve ihtiyaçlar doğrultusunda

örgütlenerek güçlü bir bağ oluşturmaları olarak tanımlanabilir. Bireysel ve toplumsal açılardan oldukça karmaşık ve çok yönlü bir süreci ifade eden sosyalleşme, en temel anlamıyla, biyolojik bir varlık olarak doğan insanın sosyo-kültürel bir kişilik haline evrilmesidir (Vatandaş, 2020). Bununla birlikte, düzenlenen sosyal etkinlikler bireylerin dayanışma içinde olmalarına da katkı sağlamaktadır. Dayanışma, bir toplumda kişilerin duygu düşünce ve eylem birliği içinde karşılıklı yardımlaşması olarak tanımlanmaktadır (Tuncel, 1998).

Derneklerin gerçekleştirdikleri festival, söyleşi, sergi, gezi ya da seminer gibi etkinliklerin kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasına ve korunmasına katkı sağladığı düşünülmektedir. Kültür kelimesinin genel anlamı toplumun düşünüş ve duyuş birliğini oluşturan, gelenek olarak her türlü yaşayış, sanat ve düşünce varlıklarının tümü demektir (Türk Dil Kurumu, 2024, [TDK]). Kültürün, nesilden nesille aktarılan bir olgu olduğu düşünüldüğünde, derneklerin gerçekleştirdikleri etkinliklerin bulundukları bölgelere kültürel anlamda katkı sağladığı söylenebilir.

Derneklerin gerçekleştirdikleri sanatsal etkinliklerin bulundukları bölgelerde sanatın tanıtılması, sanatın yaşatılması, sanata değer verilmesi ve bölgenin sanatsal gelişimi açısından önemli olduğu söylenebilir. Sanat, toplumların kültürel kimliklerini şekillendiren ve nesiller boyunca aktarılan önemli unsurlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Sanatsal etkinliklerin bireylerin estetik algısını geliştirebileceği, toplumsal dayanışmayı destekleyebileceği ve farklı kültürler arasında etkileşim sağlayabileceği düşünülmektedir. Diğer taraftan, gerçekleştirilen sanatsal etkinliklerin, farklı kültürlerden çeşitli sanatçıları bir araya getirerek kültürel etkileşim ve dayanışma ortamı oluşturabildiği söylenebilir. Bununla birlikte, bu etkinliklerin sanatçılara destek sağlayarak kişisel gelişimlerine katkıda bulunma potansiyeli taşıdığı da ifade edilebilir. Bu bağlamda bulundukları bölgeye kültür ve sanat ağırlıklı kalıcı bir kimlik kazandırma, sanatı ve sanatçıyı bir araya getirme ve eğitsel faaliyetlerde bulunma amaçlarıyla bir araya gelen Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin bulundukları bölgede kültürel sanatsal ve eğitsel yaşama etkileri incelenecektir.

1.2. Problem Cümlesi

Derneklerin bulundukları bölgelere kültürel, sanatsal ve eğitsel katkıları nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; derneklerin bulundukları bölgelere kültürel, sanatsal ve eğitsel katkıları bağlamında, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin bulunduğu bölgeye kültürel, sanatsal ve eğitsel katkıların yönetici ve katılımcı görüşleri doğrultusunda incelemektir. Bu bağlamda çalışmanın odak noktasını Marmaris Kültür ve Sanat Derneği (MAKSAD) oluşturmaktadır. MAKSAD örneği üzerinden yürütülecek olan bu araştırma, derneğin bölgesel ölçekte gerçekleştirdiği kültürel, sanatsal ve eğitsel etkinlikleri hem yerel halkın kültürel farkındalığı hem de toplumsal belleğin inşası üzerindeki rolünü analiz etmeyi hedeflemektedir. Araştırmanın, öncelikli olarak Marmaris'in sahip olduğu kültürel ve sanatsal potansiyelin ortaya çıkarılmasında etkili olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda, dernek bünyesinde yürütülen etkinliklerin (konserler, sergiler, tiyatro gösterimleri, festivaller vb.), bölgenin kültürel yaşamına katkıları değerlendirilecek; söz konusu etkinliklerin, Marmaris'in sahip olduğu kültürel miras unsurlarını koruma ve gelecek kuşaklara aktarma süreçlerine olan etkileri analiz edilecektir.

Bu amaç doğrultusunda araştırmanın alt amaçları;

1. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin bulunduğu bölgede kültürel yaşama katkısı nasıldır?
2. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin bulunduğu bölgede sanatsal yaşama katkısı nasıldır?
3. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin bulunduğu bölgede eğitsel yaşama katkısı nasıldır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın, derneklerin bulundukları bölgelerdeki kültürel, sanatsal ve eğitsel katkılarına ilişkin yönetici ve katılımcı görüşleri doğrultusunda derinlemesine bilgi sunması, bu yönüyle alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, derneklerin söz konusu alanlardaki durumunu ve karşılaşılan sorunları ortaya koymaya yönelik ilk çalışma olması bakımından da özgün nitelikler taşıdığı görülmektedir.

Türkiye’de kültür ve sanat adı altında faaliyet gösteren derneklerin gerçekleştirdikleri kültürel, sanatsal ve eğitsel etkinliklerin bulundukları bölgelerde kültürel mirası korumak, sanatı yaşatmak, çeşitli konser, sergi ve söyleşi gibi etkinliklerle bölgenin gelişimine katkı sağlamak gibi başlıca faaliyetleri göz önünde bulundurulduğunda araştırmanın, buna benzer çalışmalara rehberlik ederek, kaynak ve çeşitlilik oluşturmaları bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde, derneklerin gerçekleştirdikleri etkinliklerin, kültürel, sanatsal ve eğitsel anlamda bulundukları bölgelere olumlu yansımalar olduğu görülmektedir. Derneklerin düzenlediği kültürel, sanatsal ve eğitsel etkinliklerin kültür ve sanatın geniş kitlelere ulaşması, bireylerin sanata olan ilgisinin artması, sanatın yaşamda değerli hale gelmesi, toplumsal farkındalığın artması ve bilinçli bir toplum oluşması bakımından yaşama önemli katkılar sağladığı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmada kullanılan yöntemin araştırma problemini çözmek için uygun olduğu,
2. Verilerin toplanmasında kullanılan veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu,
3. Araştırmada kullanılan verilerin, katılımcılardan sağlanan bilgi ve görüşlerin güvenilir ve gerçeği yansıttığı,
4. Araştırma için ulaşılan kaynakların ve elde edilen verilerin araştırma kapsamında yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği’nin faaliyet gösterdiği bölgelerde yürüttüğü kültürel, sanatsal ve eğitsel etkinliklerle,
2. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği’nin bulunduğu bölgeye sunduğu katkıların yerel düzeydeki etkileri ile,

3. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği bünyesinde faaliyet gösteren yönetici, eğitmen, gönüllü ve katılımcılardan ulaşılabilen ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden bireylerle,
4. Araştırma, yüksek lisans tezi kapsamında ayrılan süre ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Dernek: Belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere en az 7 gerçek veya tüzel kişinin bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretini oluşturduğu tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır (TMK m.56).

Kültür: Kültür, bir toplumu diğerlerinden ayıran, toplumun bireyleri tarafından öğrenilen, aktarılan ve kuşaktan kuşağa geçen değerler bütünüdür (Güvenç, 1994).

Sanat: Sanat, insanın çevresiyle ve kendisiyle kurduğu estetik ilişkinin ürünüdür ve toplumun gelişmişlik düzeyini yansıtan bir aynadır (Uçan, 1997).

Eğitim: Eğitim, bireyin ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda, bireyin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerini bir bütün olarak geliştirmeyi amaçlayan, planlı ve bilinçli bir süreçtir (Demirel, 2005).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dernek Kavramı

Dernekler, tarihsel ve toplumsal gelişim süreçleri içerisinde, bireylerin ortak amaç ve değerler doğrultusunda gönüllü olarak bir araya geldikleri örgütler olarak tanımlanabilir. Bireylerin özgür iradeleriyle oluşturdukları bu örgütlenmenin modern toplum yapısında demokratikleşme süreçlerine katkı sağladığı ve toplumsal dayanışmayı pekiştirdiği söylenebilir. Türkiye’de dernekler, sosyal hizmetlerden eğitime, kültürel ve sanatsal faaliyetlerden çevre korumaya kadar birçok farklı alanlarda faaliyet gerçekleştirmekte olup önemli roller üstlenmektedirler (Eminoğlu, 2018). Derneklerin gerçekleştirdikleri bu faaliyetlerin, bireylerin sosyo-kültürel ve sanatsal gelişimlerine katkı sağladığı düşünülebilir. Cumhuriyet’in ilk yıllarında köy enstitüleri ve halk evlerinin kültürel sanatsal çalışmalarının ardından dernekleşme, hem kültürel birikimi geniş kitlelere ulaştırmış hem de profesyonel sanatçıları bir araya getiren platformlar oluşturmuştur (Kurt, 2011). Günümüzde dernekler, geleneksel kültürü korumak ve yaşatmakla birlikte, kültür sanat festivalleri, atölye çalışmaları, söyleşiler gibi faaliyetlerle de modern sanat ve kültürel gelişime alan açtıkları söylenebilir.

2.1.1. Kültürel ve Sanatsal Dernekler

Kültürel ve sanatsal faaliyetler yürüten sivil toplum kuruluşları, toplumun kültürel sürekliliğini sağlamada ve sanatı daha geniş kitlelerle buluşturmada önemli aktörler arasında değerlendirilmektedir. Bu tür derneklerin, bireyleri kültürel ve sanatsal etkinliklere katılmaya teşvik ederek yerel kültürel mirasın korunmasına ve kuşaklar arası aktarımına katkı sunduğu belirtilmektedir (Özdemir, 2015).

Bu oluşumların, yerel değerlerin yaşatılmasına olanak sağlarken, bireylerin düşünsel gelişimlerine ve estetik duyarlılıklarının artmasına da zemin hazırladığı ifade edilebilir. Ayrıca, katılımcıların kültürel kimliklerini daha görünür kılmalarına ve yaratıcı yönlerini geliştirmelerine fırsat tanıyan yapılar olarak da değerlendirilebilir. Bu bağlamda, kültür ve sanat derneklerinin sadece etkinlik düzenleyen yapılar olmaktan öte, toplumsal yapının kültürel yönlerini destekleyen ve bireylerin kendilerini ifade edebilecekleri sosyal alanlar oluşturan yapılar olduğu düşünülebilir.

Marmaris gibi kültürel çeşitliliğin dikkat çekici olduğu bölgelerde, bu tür derneklerin faaliyetlerinin toplumsal etkileşimleri artırdığı ve bireysel farkındalıkları güçlendirdiği gözlemlenmektedir. Türkiye genelinde ise, kültür ve sanat derneklerinin yerel kültürlerin yaşatılmasına yönelik çalışmalarıyla önemli işlevler üstlendikleri; özellikle kültürel örgütlenmenin tabandan gelişmesini destekleyerek kültürel çeşitliliğin korunmasına katkı sundukları ifade edilmektedir (Mutlu, 2013).

2.1.1.1. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği. MAKSAD'ın, akademik bilgi birikimine sahip sanatçı ve gönüllü ekibin bir araya gelerek düzenlediği çeşitli konser ve sanat etkinliklerinin ardından, 1999 yılında resmi olarak dernek statüsüne kavuştuğu ifade edilmektedir. Kültürel ve sanatsal etkinliklerin yaygınlaştırılması ve toplumun geniş kesimlerine ulaştırılmasını hedefleyen bu oluşum, zamanla Marmaris'in sanat yaşamında önemli bir yer edindiği ve bölgedeki sanatçılar ile sanatseverler için bir buluşma noktası haline geldiği söylenebilir.

Derneğin temel amacı, Atatürk devrimleri ve Cumhuriyet ilkeleri doğrultusunda ülkenin kültürel ve sanatsal gelişimine katkıda bulunarak, sanatın evrensel ve çağdaş standartlara ulaşmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği, demokratik, katılımcı ve üretken bir sivil toplum kuruluşu olarak faaliyet göstermektedir. Kültürel ve sanatsal faaliyetleri yalnızca yerel halkla sınırlı tutmayıp, farklı kesimlerden sanatseverlerin katılımını teşvik ederek geniş bir etki alanı yaratmayı amaçlamaktadır.

Dernek, kültür ve sanat aracılığıyla toplumsal gelişime katkı sağlamayı hedeflemekte, bu kapsamda hem bireysel hem de kurumsal düzeyde sorumluluk bilinciyle hareket eden sanatseverlerin desteğini almaktadır. Aynı zamanda, Marmaris'in kültürel kimliğini güçlendirmek ve sanatsal mirasını kalıcı hale getirmek amacıyla yerel yönetimler ve çeşitli sanat kuruluşlarıyla iş birliği yapmaktadır. Bu

doğrultuda Marmaris'i ziyaret eden turistlerle kültür ve sanat etkinlikleri aracılığıyla sosyal bağlar kurulması ve güçlendirilmesi, kültürel etkileşimin sağlanması amaçlanmaktadır.

2.2. Kültür ve Toplum

Kültür, tarihsel süreç içerisinde nesiller boyunca aktarılabilen, içerisinde başlıca dil, inanç, gelenek-görenek, sanat, edebiyat gibi unsurların bulunduğu, bireylerin kimlik kazanması ve içinde bulunduğu toplum yapısını şekillendiren maddi ve manevi değerlerin bütünü olarak tanımlanabilir. Toplumların hafızasını oluşturan kültür, bireyler arası etkileşimi güçlendiren bir yapı olarak ele alınabilir. Kılıç (2019) yaptığı çalışmada yerel halkı bir araya getiren toplulukların, geleneksel yaşam biçimlerini sürdürme, kuşaklar arası kültürel aktarımı sağlama, bireyler arası birlik beraberlik ruhunu güçlendirme ve bölge kültürünün korunmasına katkıda bulunma işlevi gördüğünü belirtmektedir. İçinde insanın olduğu sistemlerin; insanı insan yapan en önemli faktörlerden biri olduğu kabul edilen kültürden soyutlanarak düşünölmelerinin zor olduğu ön görölmektedir. Çünkü insanlar içinde yetiştikleri kültürlerin birer yansımasıdır (Demirel, Tikici, 2004).

Kültürün bu çok katmanlı yapısının, bireylerin dünyayı algılayış biçiminden sosyal ilişkileri kurma şekillerine kadar pek çok alanda belirleyici bir güce sahip olduğu düşünölmektedir.

Kültür ve sanat etkinlikleri, bireylerin kendilerini ifade etme biçimlerini çeşitlendirerek farklı bakış açılarını deneyimlerine olanak sağlamaktadır. Bu yönüyle sanat, bireysel farkındalık yaratmanın ötesine geçerek toplumsal dönüşümün bir aracı olarak düşünölmektedir (Çevik, 2020).

2.3. Sanatın Toplum Üzerindeki Etkisi

Sanat, insanın duygu, düşünce ve hayal gücünü estetik bir şekilde ifade etme biçimi olarak tanımlanabilir. Görsel sanatlar, müzik, heykel, tiyatro gibi sanat dallarının, bireylere estetik duyarlılık kazandırabileceği ve eleştirel düşünce gücüne teşvik

edebileceği söylenebilir. Toplumların kültürel birikim sonucu sanata yüklediği anlamda yine sanat toplum etkileşiminde önemli bir unsur olarak dikkat çekmektedir (Azılıoğlu, Yılmaz 2021). Bu bağlamda sanatın estetik değerlerin ötesinde, toplumsal, tarihsel, sosyal ve bireysel deneyimlerinin bir yansıması olarak, kültürel değişim süreçlerinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Benjamin (2010) çalışmasında sanatın toplumsal bir parça olduğunu vurgulayarak, her sanat eserinin çevresiyle olan ilişkisiyle var olduğunu belirtmektedir.

2.4. Eğitim ve Eğitsel Etkinliklerde Derneğin Rolü

Eğitim, insan kişiliğini geliştirmede kültürel etkenlerden biridir. Bu anlamda eğitim, çevre etkeni olarak kalıtıma dayanmak zorunda, fakat kalıttan daha etkili olarak insanı yeteneklerinin sınırı içinde istediği yönde değiştirme gücüne sahip bulunmaktadır. Bireylerin yetenekleri ve becerileri eğitim yoluyla en son sınırına kadar geliştirilebilir. Eğitimi geliştirmenin en temel ölçütü insan ögesinin geliştirilmesidir (Filiz, aktaran: Yokuş),

Sanat eğitimi, bireyin estetik algısını, sanatsal ifade gücünü ve kültürel mirasa olan duyarlılığını geliştiren önemli bir süreç olarak tanımlanabilir. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği bu bilinçle hareket ederek, sanatı ve müziği toplumun her kesimine yaymayı, yetenekli genç sanatçılara fırsatlar sunmayı ve ülkemizin müzik eğitimine sürdürülebilir katkılar sağlamayı temel misyonlarından biri olarak belirlemiştir. Bu bağlamda, ülkemizin önde gelen müzik eğitimcilerinden, Prof. Dr. Cahit Koparal'ın sanatsal ve eğitsel mirasını yaşatmak, MAKSAD'ın en önemli hedeflerinden biri olduğu söylenebilir.

Prof. Dr. Cahit Koparal, yalnızca bir sanatçı değil, aynı zamanda genç yeteneklerin gelişimini destekleyen, onların uluslararası platformlarda temsil edilmelerini sağlayan bir eğitimcidir. Onun yetiştirdiği sanatçılar ve müzik öğretmenleri, bugün Türkiye ve dünyanın önemli sahnelerinde yer almakta, müzik eğitimine katkıda bulunmaktadır. MAKSAD, Prof. Dr. Cahit Koparal'ın sanat eğitimine getirdiği yenilikçi yaklaşımı sürdürerek, özellikle flüt alanında genç yeteneklerin gelişimini desteklemeyi kendine görev edindiği söylenebilir. Bu doğrultuda MAKSAD'ın prestijli projelerinden biri olan Prof. Dr. Cahit Koparal Uluslararası Flüt

Yarışması'nın, genç flüt sanatçılarının profesyonel kariyerlerine adım atmaları için önemli fırsatlar sundukları söylenebilir. Her sene düzenlenen bu yarışma, uluslararası standartlara sahip olup, genç müzisyenlerin yeteneklerini sergileyebilecekleri bir platform oluşturmayı amaçlamaktadır. Yarışma, Türkiye ve dünya çapında önemli flüt sanatçıları bir araya getirerek, sanatsal paylaşımı ve eğitsel etkileşimi teşvik etmektedir.

MAKSAD, genç yeteneklerin eğitim süreçlerine katkıda bulunmayı, onların gelişimlerini desteklemeyi ve ulusal-uluslararası yarışmalara katılımcılarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Cahit Sıtkı Koparal'ın öğrencileriyle birebir ilgilenme, onların sanatsal gelişimlerini yönlendirme ve uluslararası alanda başarılı bireyler olmalarını sağlama konusundaki anlayışı, derneğin eğitim politikalarına rehberlik etmektedir. Bu doğrultuda düzenlenen ustalık sınıfları, atölye çalışmaları ve eğitim programları, flüt sanatına gönül vermiş gençlerin akademik ve sanatsal gelişimlerini destekledikleri söylenebilir.

MAKSAD, sanatın bireysel ve toplumsal dönüşümdeki gücüne inanarak eğitim odaklı projelerini genişletmeye devam etmektedir. Cahit Sıtkı Koparal'ın sanat eğitimi alanındaki öncü yaklaşımlarını sürdüren bu çalışmalar, sanatın sürekliliğini sağlamak, gelecek nesillerin sanatsal birikimini arttırmak ve müzik eğitiminin kalitesini yükseltmek adına eğitsel sorumluluklarını kararlılıkla sürdürecekleri düşünülebilir.

2.5. İlgili Yurt İçi Araştırmalar

Akoğuz (1998) çalışmasında, Türkiye'de fotoğraf derneklerinde verilen eğitimin sanat eğitimine hangi oranda yaklaştığını bu dernekteki kişilere verilen etkinlikler üzerinden değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Türkiye'nin farklı illerinden 5 dernek oluşturmaktadır. Araştırma verileri ise bu derneklerin yönetici ve kursiyeri ile yapılan anket ve görüşmelerden elde edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, yapılan etkinliklerin sanat eğitimi açısından önemli olduğu ama içerik olarak daha etkili çalışmaların yapılması gerektiği, bu kurslarda yer alan kişilerde yaşanan olumlu yönde değişiklerin olduğu ayrıca bu tarz sanatsal çalışmaların toplumda yaratıcı bireyler gelişmesi açısından başlangıç temsil ettiği ifade edilmiştir.

Ece, Bakış ve Doğan (2013) çalışmalarında, Bolu ilindeki sanat derneklerinin etkinlikleri inceleyerek derneklerin yerel sanat eğitimindeki rolleri ortaya koymayı amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 5 sanat derneği oluşturmaktadır. Dernek yöneticileri ile yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlar doğrultusunda; toplantı, konferans, seminer, yarışma, sergi, sempozyum ve gösteri etkinliklerin yerel halk üzerinde faaliyet gösterdikleri sanat alanları farklı olmasına rağmen, eğitsel, sanatsal ve toplumsal amaçlarda birleşmesi bununla birlikte derneklerin amatör bağlamda sanatla ilgilenen bireylerin yerel platformda çalışmalarını sergileyerek tüzel bir kimlik altında toplamalarına imkân sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca her geçen yıl etkinliklere katılımların attığı ortaya konmuştur.

Özdemir (2017), kültür-sanat odaklı sivil toplum kuruluşlarının yerel halkla kurduğu etkileşimleri incelemiş ve bu kuruluşların yerel kimliğin korunması, kültürel farkındalık oluşturulması ve kültürel mirasın tanıtılması açısından aktif roller üstlendiğini vurgulamıştır. Araştırmada özellikle sanatsal etkinliklerin toplumun farklı kesimlerini bir araya getirdiği, kuşaklar arası aktarımı kolaylaştırdığı ve bireylerde estetik duyarlılığı artırdığı belirtilmiştir.

Kılıç (2019), yerel toplulukların kültürel süreklilikteki rolünü derinlemesine inceleyerek, bu toplulukların sadece geleneksel yaşam biçimlerini sürdürmekle kalmayıp, aynı zamanda kuşaklar arası kültürel aktarımı sağladığını, bireyler arası birlik ve beraberlik ruhunu güçlendirdiğini ve bölge kültürünü korunmasına katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda, toplulukların kültürel mirasını taşıyıcısı ve aktarıcısı olarak işlev gördüğünü vurgulamaktadır. Ayrıca, Kılıç'ın vurguladığı üzere bir gülü topluluklar sadece kültürel değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik işlevleri de sahiptir. Topluluk içindeki dayanışma, bireylerin sosyal işini kolaylaştırır ve ekonomik iş birliklerini teşvik eder. Buna ek olarak, Kılıç çalışmasında, yerel toplulukların kültürel mirasın korunması ve aktarılmasındaki önemini vurgulayarak, bu toplulukların desteklenmesi gerektiğini savunmaktadır.

Çelik (2020) tarafından gerçekleştirilen nitel bir saha çalışmasında ise İstanbul'da faaliyet gösteren sanat odaklı derneklerin mahalle ölçeğinde sosyal bütünleşmeye katkı sunduğu, farklı sosyal gruplar arasında diyalog ve empati geliştirdiği tespit edilmiştir. Katılımcı gözlem ve görüşmelere dayanan bu çalışmada,

özellikle müzik, tiyatro ve el sanatları gibi disiplinler aracılığıyla yürütülen faaliyetlerin, toplumsal bağları kuvvetlendirdiği ve kültürel üretimi artırdığı vurgulanmaktadır.

Yıldırım (2023), çalışmasında tiyatro, müzik, resim, heykel ve sinema gibi farklı sanat disiplinlerini bir araya getirerek güncel sanat hareketlerini anlama ve tanıtmaya amacı taşıyan bir derneğin hem genç hem de yeni temaslar üretim ve sergileme alanı sunduğunu, hem de dönemin sanatsal eğilimlerini destekleyerek bu ülkedeki sanat ortamının canlanmasına katkı sağladığını ifade etmektedir. Bu bağlamda, söz konusu dernek, genç ve yeni sanatçılara üretim ve sergileme alanları sunarak, onların sanatsal ifade biçimlerini geliştirmelerine ve gönüllü kazanmalarına olanak tanımaktadır. Aynı zamanda dönemin sanatsal eğilimlerini destekleyerek ülkenin sanat ortamının canlanmasına katkı sağlamaktadır. Yıldırım'ın çalışması disiplinler arası sanat pratiklerinin ve bu tür aksiyonların, sanatın evrimi ve toplumunu ev taşıma açısından ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu tür derneklerin desteklenmesi hem sanatçıların gelişimi hem de kültürel zenginliğin artırılması açısından bilinen taşımaktadır.

Bostan ve Üstünyer (2024) çalışmalarında, Köln'deki Türk kültür ve sanat derneklerinin Türkçeye ve Türk kültürüne katkılarını, yaptıkları aktivite ve organizasyonlar hangi tür etkinliklere yer vererek nasıl katkılarda bulunduklarını karşılaştırmalı olarak analiz ederek ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklem grubunu 5 farklı dernek oluşturmaktadır. Elde edilen sonuçlarda, Türk dil ve kültür değerlerini müzik, halk oyunları, resim ve tiyatro gibi etkinliklerle sosyalleşme alanları oluşturarak öğrenilmesine yönelik çalışmalar yaptığı tespit edilmiştir. Yine bu tarz etkinliklerin Türkçe ve Türk kültürüyle daha önce tanışma fırsatı olmayan Almanlara tanıtmak için fırsat sağladığı ifade edilmiştir. Ancak, yapılan çalışmaların bilgi ve tecrübe eksikliği nedeniyle yetersiz kaldığı da saptanmıştır. Buna ek olarak, bilgi ve tecrübelerin paylaşılabileceği platformların oluşturulması, temsilcilerin derneklerin sahip olduğu haklar hakkında bilgilendirilmesi, gençlerin dernek aktivitelerine katılımının artırılması ve çalışmaların daha geniş kitlelere taşınmasının gerekliliği önerilmiştir.

2.6. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar

UNESCO'nun (2013) "Culture: Key to Sustainable Development" başlıklı raporunda ise kültürel yapıların kalkınmanın dördüncü boyutu olduğu açıkça belirtilmiştir. Raporda, kültür-sanat temelli STK'ların eğitim politikalarıyla iş birliği içinde çalışmaları önerilmiş; bu tür yapıların çocukların ve gençlerin yaratıcı kapasitelerini geliştirmede önemli bir işlev gördükleri vurgulanmıştır. Bu perspektif, derneklerin yalnızca kültürel aktörler değil, aynı zamanda eğitsel aktörler olarak da değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır.

Can (2019) çalışmasında, Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya eyaletindeki Hamm ve Dortmund şehirlerinde faaliyet gösteren Türk derneklerinin çocukların eğitimine yönelik etkinliklerini incelemiştir. Kursları, ödev destek programları ve kültürel etkinlikler düzenleyerek, çocukların eğitimine katkıda bulunmuşlardır. Ancak, yasal, yönetsel ve politik bazı sorunlarla karşılaştıkları da belirtilmiştir bu çalışma diasporadaki derneklerin eğitimsel katkılarını ve karşılaştıkları zorlukları ortaya koymaktadır.

Kindred (2022) çalışmasında, Eastern Michian Üniversitesi'nin iletişim bölümü öğrencileriyle yerel sivil toplum kuruluşları arasında gerçekleştirilen akademik hizmet-öğrenme programının etkilerini incelemiştir. Bu program kapsamında, öğrenciler derneklerle iş birliği yaparak çeşitli projeler geliştirmiş ve bu projelerin hem derneklerin içyapısından hem de hizmet verdikleri topluluklarda olumlu etkiler yarattığı gözlemlenmiştir özellikle, derneklerin iletişimi stratejilerinin güçlenmesi, personel gelişimi ve öğrenci katılımının artması gibi alanlarda uzun vadeli faydalar sağlanmıştır. Bu çalışma, derneklerin eğitsel katkılarının yanı sıra, toplulukların sosyal tarihi yapısına olan etkilerini vurgulamaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Marmaris kültür ve sanat derneğinin bulunduğu bölgeye sosyal kültürel ve sanatsal etkilerini incelemeyi amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması modeli ile gerçekleştirilmiştir.

Durum çalışmaları, bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelenerek bütüncül bir yaklaşımla araştırılabilmesine, ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerinde odaklanır. Bu sayede amaca ilişkin sonuçların ortaya konulmasına, durumu meydana getiren ayrıntıların tanımlaması, görülmesi, duruma ilişkin olası açıklamaların geliştirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır (Gall, Gall, Berg, 2007, aktaran Yılmaz-Kaleli, 2014).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Marmaris Kültür ve Sanat Derneği olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde çalışmanın amacı doğrultusunda amaçsal örnekleme yöntemlerinden uygun/kazara örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Yöntem, zaman, para ve işgücü yönünden ekonomik olma (Büyüköztürk, 2012) yönü ile tercih edilmiştir. Bu kapsamda MAKSAD'ın 2022–2024 yılları arasında gerçekleştirdiği etkinlikler ele alınmıştır.

3.3. Araştırmanın Katılımcıları

Bu araştırmanın katılımcıları, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan dernek yöneticileri, dernek gönüllüleri ve derneğin festival etkinliklerinde yer alan sanatçı katılımcılardır. Araştırma kapsamında 6 dernek gönüllüsü, 6 dernek yöneticisi ve 8 sanatçı katılımcı olmak üzere toplam 20 katılımcı ile 24 görüşme yapılmıştır. Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'te katılımcılara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. *Araştırmada Görüşme Yapılan Dernek Yöneticilerine İlişkin Bilgiler*

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Meslek
DY1	Erkek	63	Akademisyen
DY2	Kadın	62	Sanatçı
DY3	Erkek	57	Sanatçı
DY4	Erkek	60	Sanatçı
DY5	Kadın	42	Sanatçı
DY6	Kadın	48	Doktor

Tablo 2. *Araştırmada Görüşme Yapılan Dernek Gönüllülerine İlişkin Bilgiler*

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Meslek
DG1	Erkek	62	Öğretmen
DG2	Erkek	53	Fotoğraf Sanatçısı
DG3	Kadın	48	Ressam
DG4	Kadın	43	Sanatçı
DG5	Kadın	42	Sanatçı
DG6	Erkek	57	Akademisyen

Tablo 3. *Araştırmada Görüşme Yapılan Sanatçı Katılımcılara İlişkin Bilgiler*

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Meslek
K1	Erkek	57	Keman Sanatçısı, Akademisyen
K2	Kadın	22	Öğrenci
K3	Erkek	61	Caz Sanatçısı, Piyanist, Besteci
K4	Erkek	37	Koro şefi
K5	Erkek	64	Besteci, Akademisyen
K6	Erkek	61	Orkestra Şefi
K7	Kadın	21	Öğrenci
K8	Kadın	40	Sanatçı

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma için gerekli olan veriler nitel araştırma yöntemlerinden görüşme ve doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. Görüşme, kişilerden belli bir konuda duygu ve düşüncelerini alma etkinliği olarak tanımlanabilir (Sönmez ve Alacapınar, 2018 s.185). Görüşmeler, araştırmacı tarafından hazırlanan üç farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

İlk form dernek yöneticileri, ikinci form dernek gönüllüleri, üçüncü form ise festivalde yer alan katılımcılar ile gerçekleştirilecek görüşmeler için hazırlanmıştır. Görüşme formunun hazırlanma sürecinde öncelikle ilgili literatür taranacak, alanda kültür, sanat ve turizm kapsamında faaliyet gösteren dernek ve vakıflara yönelik gerçekleştirilen araştırmalarda kullanılan formlar incelenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulacak sorular uzman görüşlerine sunulacak, formun kapsam geçerliği sağlanacak ve forma son şekli verilmiştir.

3.5. Verilerin Toplanması

Görüşmelerin katılımcılarla daha önceden planlanan günde ve yüz yüze yapılması planlanmıştır. Ancak randevu alma sürecinde yaşanabilecek aksaklıklar ve katılımcıların talebi doğrultusunda görüşmelerin çevrimiçi olarak gerçekleştirilmesi de göz önünde bulundurulmuştur. Bu süreçte çevrimiçi görüşmeler WhatsApp, Skype ve Zoom uygulamaları üzerinden yapılmıştır. Ayrıca yapılan görüşmelerin, araştırma kapsamında analizde ihtiyaç duyulması halinde tekrar kullanılabilmesi için görüşmecilerin izni doğrultusunda ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmış bu kapsamda araştırmanın alt amaçları temel alınarak veriler düzenlenip yorumlanmıştır. Betimsel analiz: “Verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre

sınıflandırılarak özetlenmesi, elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulmasıdır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Verilerin aktarımında etik kurallar çerçevesinde gizlilik esas alınarak ve katılımcı görüşleri ele alınırken dernek yöneticileri DY1:, DY:2, dernekte yer alan gönüllüler DG1:, DG2:, derneğin etkinliklerinde ve düzenlenmiş festivalde yer alan katılımcılar için ise K1:, K2: şeklinde kodlamalar kullanılarak yansıtılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin Bulunduğu Bölgede Kültürel Yaşama Katkılarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt amacı kapsamında, MAKSAD'ın bulunduğu bölgedeki kültürel, sanatsal ve eğitsel yaşama katkılarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcı görüşleri ve doküman analizleri doğrultusunda, derneğin kültürel kimliğin oluşumu ve çeşitlenmesine katkısı, kültür turizmine olan etkisi, yerel halkın kültürel farkındalık düzeyindeki değişim ve gençlerin sanata yönelimi gibi konulara dair bulgular detaylı şekilde ele alınmıştır.

Dernek Gönüllüsü Görüşleri

“Derneğin etkinlikleri Marmaris ayrı bir renk katıyor. Özellikle geleneksel sanatlarla ilgili atölyeler ve festivaller hem yerel halkın hem de turistleri kültürümüzde daha derin bir şekilde buluşturuyor (DG1).”

“Eskiden Marmaris sadece deniz, kum, güneş gibi algılanıyordu. Şimdi kültürel faaliyetler sayesinde insanlar buranın sanatını, müziğini, geleneklerini de merak ediyor bu da kentin kimliğini daha zengin gösteriyor (DG2)”

“Burada doğup büyüyen biri olarak dernek çalışmaları sayesinde kendi kültürümüze sahip çıkmaya başladık (DG4)”.

“İnsanlar Marmaris'e yalnızca tatil için değil, kültür ve sanat etkinlikleri için gelmeye başladı (DG3).”

“Bölgenin kimliğini korumak ve yaşatmak adına birçok etkinlik gerçekleştiriyorlar. İyi ki böyle bir dernek var (DG5)”.

“Bölgedeki gençlerin de sanata ilgisi arttı (DG6).”

Şekil 1. Konser Afişi

2000 yılı yaz konserleri kapsamında, MAKSAD tarafından düzenlenen etkinlikte İtalyan barok müziği ve 19. ve 20. yüzyıl bale müziğine yer verilmiştir. Konser, Marmaris Kalesi’nde gerçekleşmiştir. Bu konserle birlikte izleyicilere sanatsal bir deneyim sunulmuş ve kültürel farkındalık oluşturulması da hedeflenmiştir.

Etkinliğin Marmaris Kalesi gibi tarihi bir atmosferde olması, kültür ve sanatın bütünleştiği bir ortam yaratarak, derneğin tarihsel ve kültürel kimliği yansıttığı, aynı zamanda tarihsel ve kültürel kimliği destekleyen bir vizyon benimsediğini ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda Marmaris Kültür ve Sanat Derneği’nin, kentin kültürel kimliğinin gelişiminde ve dönüşümünde önemli bir rol üstlendiği görülmektedir. Dernek tarafından gerçekleştirilen geleneksel sanat atölyeleri, festivaller ve çeşitli kültürel etkinliklerin hem yerel halkı hem de bölgeye gelen turistleri Marmaris’in kültürel değerleriyle buluşturduğu belirlenmiştir. Bu etkinlikler sayesinde Marmaris, sadece doğal güzellikleriyle tanınan bir turizm merkezi olmanın ötesine geçmekte; sanatı, müziği ve gelenekleriyle de dikkat çeken bir kültürel cazibe merkezi haline gelmektedir. Katılımcı görüşleri, derneğin bu tür faaliyetlerle kentin kültürel

çeşitliliğini görünür kıldığını ve bölge kimliğini zenginleştirdiğini ortaya koymaktadır. Marmaris'in artık yalnızca tatil amaçlı değil, aynı zamanda kültür ve sanat etkinlikleri için de tercih edilen bir yer haline geldiği vurgulanmıştır. Bu bağlamda, derneğin kültür turizmini destekleyen ve çeşitlendiren bir unsur olarak bölgesel kalkınmaya katkı sunduğu söylenebilir. Ayrıca, dernek faaliyetlerinin yerel halk üzerinde de dönüştürücü etkileri olduğu görülmektedir. Yerel halkın kendi kültürel mirasına olan ilgisinin arttığı, bireylerin yaşadıkları bölgenin kültürel değerlerine sahip çıkmaya başladıkları ifade edilmiştir. Özellikle Marmaris'te doğup büyümüş bireylerin, dernek etkinlikleri sayesinde kendi kimliklerine ve geleneklerine daha fazla yöneldiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, bölgedeki gençlerin sanata olan ilgisinin arttığı da önemli bir bulgu olarak öne çıkmaktadır. Derneğin, gençlerin sanatsal üretime katılımını teşvik ettiği ve onları kültürel etkinliklerin aktif bir parçası haline getirdiği görülmektedir. Bu durum, kültürel sürekliliğin sağlanması açısından son derece değerli bir katkı olarak değerlendirilmektedir. Tüm bu bulgular ışığında Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin, yalnızca kültürel etkinlikler düzenleyen bir yapı olmanın ötesinde; bölgenin kültürel kimliğini yeniden inşa eden, yerel halkta kültürel farkındalık oluşturan ve genç kuşakları sanata yönlendiren önemli bir sivil toplum aktörü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin Bulunduğu Bölgede Sanatsal Yaşama Etkilerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt amacı kapsamında Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin Marmaris'in sanat yaşamına etkisi üzerine elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. *Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin Etkinlik Verilerine İlişkin Tablo*

Kategori	Açıklama
Festival Süresi	24 gün
Düzenlenen Etkinlik Sayısı	27 etkinlik
Katılan Kültür-Sanat İnsanı	250 üzeri Sanatçı, Akademisyen ve Kültür Emekçisi
İzleyici Katılımcı	20.000 üzeri

Tablo 4. (Devamı)

Etkinliklerin Düzenlediği Mekânlar	11 farklı mekân (açık hava alanları, antik kentler, müze ve konser salonları)
Etkinlik Türleri	Konser, sergi, söyleşi, atölye çalışmaları, sokak sanatı etkinlikleri

Elde edilen bulgular doğrultusunda yapılan doküman incelemeleri ve etkinlik raporlarına göre, Marmaris Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali, yalnızca sanatsal çeşitliliği ile değil, aynı zamanda organizasyonel büyüklüğü ve kapsamıyla da önemli bir etkinlik olarak öne çıkmaktadır. Festivalin düzenlendiği ay boyunca birçok farklı türde etkinlik gerçekleştirilmiş ve bu etkinlikler kent genelinde çeşitli mekânlarda aktif olarak organize edilmiştir.

Söz konusu etkinlikler kapsamında, alanlarında ulusal ve uluslararası düzeyde tanınan, ustalaşmış çok sayıda sanatçı Marmaris’e davet edilmiştir. Bu durum, festivalin sanatsal kalitesinin ve prestijinin yüksek olduğunun önemli bir göstergesidir. İzleyici katılımının da oldukça yoğun gerçekleştiği gözlemlenmiştir. Bununla birlikte festivalin hem yerel halk hem de bölgeye gelen turistler tarafından büyük bir ilgi ve beğeniyle karşılandığını ortaya koymaktadır.

Etkinliklerin farklı mekânlara yayılması, kültürel etkinliklerin sadece belirli alanlarda toplanmak yerine kent geneline yayılmasını sağlamış, böylelikle festivale erişim olanakları artmış ve çeşitli sosyoekonomik grupların sanata ulaşımı kolaylaşmıştır. Bu da festivalin kapsayıcı yapısını güçlendirmiştir. Katılımcı sayısının yüksek olması ve profesyonel sanatçıların etkinliklerde yer alması, Marmaris Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali’nin sadece yerel bir organizasyon olmanın ötesine geçerek, ulusal ve uluslararası ölçekte kültürel bir miras haline geldiğini göstermektedir. Sonuç olarak, festivalin kültürel çeşitliliği, geniş katılımcı profili ve yüksek organizasyon kapasitesi, bölgenin kültürel yaşamına önemli katkılar sağlamakta, aynı zamanda Marmaris’in sanatsal ve kültürel anlamda cazibe merkezi olarak konumunu güçlendirmektedir.

Dernek Yöneticisi Görüşleri

“Resim, heykel, müzik ve tiyatro alanlarında açtığımız atölyeler hem çocukların hem de yetişkinlerin sanatla doğrudan temas kurmalarını sağlıyor (DY1).”

“Atölyelerimizde ve etkinliklerimize devam eden katılımcıların sayısında günden güne artışlar yaşıyoruz (DY3).”

“İnsanlardan çok olumlu tepkiler aldık birçok kişi bize gelip iyi ki böyle bir şey yapmışsınız dedi (DY5).”

“Şöyle söyleyeyim, sanatın sadece izlenen değil, yaşanan bir şey olmasını istedik. Bu yüzden herkesin katılabileceği etkinlikler yapıyoruz. İnsanlar sadece seyirci olmadığı için içine girdiler (DY2).”

“Birçok kişi bize, sanatla uğraşmanın hayatlarına iyi geldiğini, streslerini azalttığını söyledi (DY6).”

“Bir çocuğun bu etkinlik hayatımda ilk defa bir şey başardığını hissettirdi demesi var ya... işte bu bizim için her şeye değerdi (DY4).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin sanat aracılığıyla toplumla kurduğu güçlü bağları ortaya koymaktadır. Dernek tarafından düzenlenen resim, heykel, müzik ve tiyatro atölyeleri ile çeşitli etkinlikler hem çocuklar hem de yetişkinler için sanatın erişilebilirliğini artırmakta ve bireylerin sanatla doğrudan temas kurmalarını sağlamaktadır. Bu sayede sanat, sadece izlenen pasif bir etkinlik olmaktan çıkmış, herkesin aktif olarak katılabildiği, deneyimlediği bir süreç haline gelmiştir. Katılımcıların sayısında gözle görülür bir artış olması, dernek etkinliklerinin toplumda olumlu karşılandığını ve talep gördüğünü göstermektedir. Ayrıca, katılımcıların etkinliklere ilişkin olumlu geri bildirimleri, sanatın bireylerin yaşam kalitesine olan olumlu etkisini vurgulamaktadır. Sanatla uğraşmanın, bireylerin stres düzeylerini azalttığı, özgüvenlerini ve bireysel gelişimlerini desteklediği ifade edilmiştir. Özellikle çocuklar açısından, bu etkinliklerin onlara başarı duygusu kazandırması ve kendilerini değerli hissettirmesi derneğin önemli kazanımları arasında yer almaktadır. Sonuç olarak, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin yürüttüğü sanat etkinliklerinin, toplumda sanatın yaygınlaşmasına ve bireylerin sosyal-duygusal gelişimine katkı sağladığı, sanatın yaşanan ve paylaşılan bir deneyim olarak toplumun çeşitli kesimlerine ulaştığı söylenebilir.

Katılımcı Görüşleri

“Değerli dostlarım, bana, aileme ve ekip arkadaşlarıma gösterdiğiniz yakın ilgi için sizlere çok teşekkür ediyorum. Çok samimi ve coşkulu bir izleyici vardı. Organizasyon son derece mükemmeldi. Sizlerle geçirdiğimiz zamanı unutmayacağım (K1).”

“Festival boyunca bize gösterilen içtenlik ve nezaket bizleri çok duygulandırdı. Böyle bir ortamda sahne almak çok anlamlıydı. Katılımcıların ilgisi, enerjimizle birleşince unutulmaz bir sahne deneyimi yaşadık (K4).”

“Etkinlik boyunca her şey çok düzenli ve planlıydı. (K7).”

“Bu festival yalnızca bir etkinlik değil, aynı zamanda bir buluşma alanıydı (K3).”

“Festivalin ruhu, sadece sahnede değil, tüm kasabaya yayılmıştı adeta. Gönüllülerin özveriyle çalışması ve organizatörlerin güler yüzlü yaklaşımı bizleri gerçekten çok memnun etti. Her yıl tekrar katılmak isterim (K2).”

“Bu kadar coşkulu bir seyirciyle karşılaşmak çok güzel bir deneyimdi. Katılımcıların sanata olan ilgisi ve enerjisi sahnede bize güç verdi. Organizasyonun içtenliği ve sadeliği çok kıymetliydi (K6).”

“İlk kez bu festivalde yer aldım ama sonuncusu olmayacak. Çok sıcak ve samimi bir ortam vardı. Her şey en ince ayrıntısına kadar düşünülmüş. Sanatçılara verilen değer, burayı çok özel kılıyor (K5).”

“Tüm ekip, büyük bir özveriyle çalışmış. Hem teknik imkanlar hem de izleyici ilgisi açısından örnek bir organizasyondur. Bu güzel anılar bizimle kalacak (K8).”

Araştırma kapsamında görüşülen sanatçı katılımcılar, festivalin genel yapısını oldukça olumlu değerlendirmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, festivalin hem organizasyonel açıdan hem de izleyici etkileşimi bakımından başarılı bulunduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar, özellikle izleyici kitlesinin coşkulu, samimi ve sanatla iç içe oluşunu vurgulamış; sahne performanslarının bu etkileşimle daha anlamlı ve verimli geçtiğini ifade etmiştir.

Birçok sanatçı, organizasyon sürecinin profesyonelce yürütüldüğünü ve sahne öncesi-sonrası tüm detayların titizlikle planlandığını dile getirmiştir. Festivalin sadece bir sanatsal etkinlik değil, aynı zamanda duygusal bağların kurulduğu bir sosyal buluşma alanı olduğunu belirten katılımcılar, kendilerine gösterilen ilgi, içtenlik ve misafirperverlikten büyük memnuniyet duymuştur. Festivalin ruhunun sadece sahneyle sınırlı kalmayıp tüm şehre yayıldığı, yerel halkın sanata olan ilgisiyle birleşerek güçlü bir sinerji oluşturduğu belirtilmiştir.

Katılımcılardan bazıları, “bize gösterilen içtenlik ve nezaket çok duygulandırdı”, “organizasyon son derece mükemmeldi”, “coşkulu izleyiciyle sahnede buluşmak büyük

bir onurdu” ve “her şey en ince ayrıntısına kadar düşünülmüş” şeklindeki ifadelerle deneyimlerini aktarmıştır. Ayrıca, teknik altyapının yeterliliği, gönüllülerin özverili çalışmaları ve sanatçılara gösterilen özenli yaklaşım da sıkça vurgulanmıştır.

Genel olarak, sanatçı katılımcıların ifadeleri, festivalin bölgeye yalnızca kültürel değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal anlamda da katkı sunduğunu göstermektedir. Sanatçıların bu festivale tekrar katılmak istediklerini dile getirmeleri, etkinliğin sürdürülebilirliği ve kurumsal kimliğinin güçlenmesi açısından önemli bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Şekil 2. *Marmaris Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali Duyuru Afişi*

Araştırma kapsamında elde edilen veriler ve festival tanıtım materyalleri doğrultusunda, Marmaris Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali'nin bölgeye kültürel, sanatsal ve eğitsel açılardan önemli katkılar sunduğu görülmektedir. Afişte yer alan ifadeden de anlaşılacağı üzere festival, bir önceki yıl Marmaris'i derinden etkileyen büyük yangın felaketinin ardından, kültür ve sanat aracılığıyla bir yeniden doğuş ve toplumsal iyileşme hedefi taşımaktadır.

Her yıl farklı sanatçıların yer aldığı festivalde, müzik, tiyatro, dans ve çeşitli sahne sanatlarına dair çok sayıda etkinlik düzenlenmektedir. Afişte farklı sanatçılara ve disiplinlere yer verilmesi, festivalin çeşitliliğini ve disiplinler arası yapısını göstermektedir. Festival programları hem ulusal hem de uluslararası sanatçıları bir araya getirerek Marmaris'in kültürel kimliğini pekiştirmektedir.

Sanatçı katılımcıların ifadeleri de bu durumu destekler niteliktedir. Katılımcıların çoğu, festivalin organizasyon yapısını "profesyonel", "titiz" ve "samimi" olarak tanımlamış; kendilerine gösterilen ilgiden, yerel halkın sanata olan duyarlılığından ve izleyici kitlesinin coşkusundan duydukları memnuniyeti dile

getirmiştir. Özellikle afişte yer alan simgeler ve sloganlar örneğin “hep birlikte sanatla yeşerteceğiz” ifadesi festivalin toplumsal birliktelik ve iyileşme misyonunu vurgulamakta, sanatçılar tarafından da bu ruhun hissedildiği belirtilmektedir.

Bazı sanatçılar, festivalin sadece bir sahne deneyimi olmadığını, aynı zamanda Marmaris halkıyla kurulan duygusal bağın, organizasyonun insani yönünü güçlendirdiğini ifade etmiştir. Festivalin yangın sonrası toparlanma sürecine kültürel katkı sunduğu, bu yönüyle sanatın iyileştirici gücünün ortaya konduğu anlaşılmaktadır.

Afişte yer alan kurumsal logolar (belediye, otel birlikleri, sponsorlar ve kültür dernekleri), festivalin kurumsal anlamda da güçlü bir zemine oturduğunu ve yerel yönetimlerle iş birliği içinde yürütüldüğünü göstermektedir. Bu durum, sanatçıların gözlemlerinde de yer bulmuş; festivale katılan birçok sanatçı, organizasyonun koordinasyonundan ve yerel iş birliklerinden duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir.

Ayrıca, festivalin dijital medya araçlarını (Instagram, YouTube, Facebook, Twitter) aktif olarak kullanması, sanatçıların performanslarının daha geniş kitlelere ulaşmasına olanak tanımaktadır. Bu dijital görünürlük, sanatçılar açısından önemli bir tanıtım fırsatı olarak değerlendirilmiş; bazı katılımcılar, sosyal medyada gördükleri yoğun ilginin kendilerini motive ettiğini belirtmiştir.

Marmaris Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali, yalnızca sanatsal performansların sunulduğu bir etkinlik olmanın ötesine geçerek, yerel halk, sanatçılar ve kurumlar arasında güçlü bağlar kuran çok yönlü bir kültürel platform olarak değerlendirilmektedir. Sanatçılar tarafından dile getirilen görüşler, festivalin organizasyon kalitesi, izleyici profili, sosyal etki alanı ve kültürel bütünlüğü açısından oldukça olumlu bulgular ortaya koymuştur.

Şekil 3. *Sevgi Yolu Konser Görseli*

MAKSAD'ın düzenlediği sokak konserleri, sanatın yalnızca kapalı ve elit alanlarla sınırlı kalmaması gerektiği fikrinden hareketle, kamusal mekânlarda sanatın doğrudan halkla buluşmasına imkân tanımaktadır. Yapılan doküman incelemesi ve görsel materyaller doğrultusunda, bu tür etkinliklerin bölge halkı ve turistler arasında yüksek düzeyde ilgiyle karşılandığı gözlemlenmiştir.

Marmaris'in işlek caddelerinde gerçekleştirilen bu açık hava konserleri, klasik müzik repertuvarına yer vermesi bakımından özellikle dikkat çekmektedir. Söz konusu konserler, her yaştan bireyin gündelik yaşam akışı içerisinde kültürel ve sanatsal üretime temas edebilmesini sağlamaktadır. Fotoğraflar ve afişler üzerinden yapılan analizde, izleyici kitlesinin yaş, cinsiyet ve sosyal profil açısından oldukça çeşitlilik gösterdiği, bu durumun ise sanatın kapsayıcı gücünü ortaya koyduğu tespit edilmiştir.

Etkinliklerde "Sevgi Yolu Konserleri" gibi tematik adlandırmalara yer verilmesi, kamusal sanat etkinliklerinin toplumsal birliktelik ve duygusal bağ kurma gibi işlevler üstlendiğini göstermektedir. Bu konserler aracılığıyla hem sanatsal üretimin sokağa taşınması hem de Marmaris'in kültürel kimliğinin günlük yaşantının bir parçası haline getirilmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca, bu tür açık hava performanslarının festival dönemleriyle sınırlı kalmaması ve yıl içerisinde belirli aralıklarla sürdürülmesi, MAKSAD'ın sürdürülebilir kültürel etkinlik stratejisi yürüttüğünü göstermektedir. Dernek, bu yolla sanatın erişilebilirliğini artırmakta ve sanatsever olmayan bireylerin dahi tesadüfi katılımlarla sanata maruz kalmasını sağlamaktadır. Bu yaklaşım, sanatın demokratikleşmesi ve toplumsal katılımın güçlenmesi açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Sergi ve Söyleşiler

Marmaris Kültür ve Sanat Derneği (MAKSAD), düzenlediği uluslararası festival kapsamında kültürel mirasın görünürlüğünü artıran ve sanatı bu mirasla buluşturan çok yönlü bir etkinlik planlaması gerçekleştirmektedir. Dernek, klasik batı müziğinden caz konserlerine, koro performanslarından sokak sanatı etkinliklerine; söyleşi, sergi ve atölye çalışmalarına uzanan geniş bir sanatsal çeşitlilik sunmaktadır.

2025 yılı teması olan “Sedir’den Akdeniz Hikâyeleri”, bölgesel kimliğin kültürel ve tarihsel katmanlarıyla yeniden yorumlanmasına olanak tanımış; etkinliklerin odağına Sedir Adası ile Kedrai Antik Kenti yerleştirilmiştir. Bu yaklaşım, yalnızca sanatsal üretimi değil, aynı zamanda arkeolojik ve tarihî mekânların kültürel sahneye dönüştürülerek yeniden işlevsel hale gelmesi sağlanmıştır.

Festival kapsamında caz formatında verilen konserler, sanatsal çeşitliliğin bir yansıması olarak öne çıkarken; MAKSAD Oda Müziği Topluluğu’nun antik kentte gerçekleştirdiği konserler, mekân ve müzik ilişkisini deneyimsel boyutta sunmuştur. Bunun yanı sıra sergi ve söyleşi etkinliklerinin, festivale entelektüel bir zemin kazandırarak farklı disiplinlerin bir araya gelmesini sağlamıştır.

Çocuklara yönelik düzenlenen müze temelli drama ve fotoğraf atölyeleri ise festivalin yalnızca yetişkin kitleye değil, genç kuşaklara da kültürel miras bilinci aşılamayı hedeflediğini göstermektedir. Bu bağlamda MAKSAD’ın etkinlikleri, sanat yoluyla hem toplumsal belleği canlı tutmayı hem de sanatseverlerin tarihî ve doğal dokuyla etkileşimini artırmayı başarmıştır.

4.3. Marmaris Kültür ve Sanat Derneği’nin Bulunduğu Bölgede Eğitsel Yaşama Etkilerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt amacı doğrultusunda, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği’nin bulunduğu bölgedeki eğitsel yaşama katkılarına ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu kapsamda, derneğin özellikle çocuklar ve gençlere yönelik yürüttüğü eğitsel faaliyetlerin niteliği ve bu faaliyetlerin bireyler üzerindeki etkileri katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Bulgular, çevre bilinci ve doğa farkındalığını artırmaya yönelik etkinlikler, çocuklar ve gençler için düzenlenen atölye çalışmaları, kültürel-sanat odaklı eğitsel projeler, burs ve destek uygulamaları ile

uluslararası düzeyde gerçekleştirilen müzik yarışmalarının eğitsel çıktıları çerçevesinde ele alınmıştır.

Doğa ve Çevre Farkındalığı

Şekil 4. Fidan Dikim Etkinliği

Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin eğitsel etkinlikleri arasında çevre bilincini arttırmaya yönelik etkinlikler de önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda düzenlenen ağaç dikim etkinliği, özellikle çocuklar ve gençler başta olmak üzere katılımcılara doğa sevgisi, çevreye duyarlılık ve sürdürülebilir yaşam konularında farkındalık kazanmayı amaçlamıştır. Etkinlik esnasında da katılımcılara ağaçların ekosistemdeki yeri, oksijenin önemi ve üretimi gibi konularda bilgi verilmiştir.

“Evet, dernek olarak gençler ve çocuklar için atölye, resim ve sergi çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Aynı zamanda yerel sanatçılarla da iş birliği içerisinde gençleri kültür ve sanata daha fazla yakınlaştırmayı amaçlıyoruz (DY4).”

“Çocuklarla birlikte ağaç dikme etkinliği düzenledik. Her biri kendi fidanını dikti. Onlar için özel bir anı oldu (DY1).”

“Çocuklar ve gençler bizler için çok kıymetli. Onlar için imkanlar yettiğince atölyeler, konserler, eğitsel tiyatro oyunları düzenliyoruz (DY6).”

“Bu anlamda çok daha fazla ve düzenli projeler üretmek isteriz. Ne yazık ki kaynaklarımız sınırlı. Bu çalışmalarımızı arttırmak istiyoruz (DY3).”

“Yetenekli gençlerimizi elimizden geldiğince desteklemek için burs programları da oluşturduk (DY2).”

“Gençlere hem eğlenebilecekleri hem de öğrenebilecekleri ortamlar sağlamaya çalışıyoruz (DY5).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin eğitsel etkinlikleri arasında çevre bilincini artırmaya yönelik çalışmalar önemli bir yer tuttuğu ortaya konmuştur. Dernek tarafından düzenlenen ağaç dikim etkinlikleri, özellikle çocuklar ve gençler başta olmak üzere katılımcılarda doğa sevgisi, çevre duyarlılığı ve sürdürülebilir yaşam konularında farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır. Etkinlik süresince katılımcılara, ağaçların ekosistemdeki önemi ve oksijen üretimi gibi temel bilgiler aktarılmaktadır. Bu tür etkinlikler, çocukların ve gençlerin doğayla bağ kurmalarına ve etkinliklere aidiyet geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Bunun yanında dernek, çocuklar ve gençler için çeşitli atölyeler, resim sergileri, konserler ve eğitsel tiyatro oyunları gibi kültür ve sanat faaliyetleri düzenleyerek onların kültürel ve sanatsal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. MAKSAD, yerel sanatçılarla iş birliği yaparak gençlerin sanatla daha fazla iç içe olmalarını sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca yetenekli gençlerin eğitim süreçlerine destek olmak amacıyla burs programları oluşturulmakta ve gençlere hem eğlenebilecekleri hem de öğrenebilecekleri ortamlar sunulmaktadır. Öte yandan, derneğin bu tür projeleri daha geniş kapsamlı ve düzenli bir şekilde sürdürebilmesi için maddi kaynakların artırılması gerekmektedir. Mevcut sınırlı imkânlarla rağmen dernek, faaliyetlerini sürdürmeye gayret göstermekte ve çevre ile kültür-sanat alanında önemli katkılar sağlamaktadır.

Uluslararası Flüt Yarışması

Şekil 5. Cahit Koparal Uluslararası Flüt Yarışması Duyuru Afişi

Prof. Dr. Cahit Koparal Uluslararası Flüt Yarışması'nın katılımcılar üzerindeki eğitsel etkilerine ilişkin elde edilen nitel bulgulara yer verilmektedir. Katılımcı görüşleri doğrultusunda yarışmanın, genç müzisyenlerin teknik ve sanatsal gelişimlerinin yanı sıra sahne deneyimi, özgüven kazanımı, stres yönetimi, profesyonel yönelim ve sosyal etkileşim gibi çok boyutlu katkılar sunduğu anlaşılmaktadır. Aşağıda, yarışmanın eğitsel boyutuna dair öne çıkan temalar ve bu temaları destekleyen katılımcı ifadeleri sunulmuştur.

“Yarışma süreci, öğrencilerin performans kaygılarını yönetmeyi öğrenmeleri açısından son derece önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu yarışmalar sayesinde öğrenciler yalnızca teknik becerilerini değil, sahne duruşu, özgüven ve iletişim gibi profesyonel sanatçı kimliğinin gerektirdiği unsurları da geliştirmektedirler. Ayrıca farklı yaş gruplarının bir arada yarışması, genç müzisyenlerin birbirlerinden öğrenme süreçlerine katkı sağlamakta, dayanışma ve ilham ortamı oluşturmaktadır (K3).”

“Yarışmanın en değerli yönlerinden biri, jüri üyelerinin ülkemizin önde gelen flüt sanatçılarından oluşmasıdır. Öğrenciler, bu sanatçılarla tanışma ve doğrudan geri bildirim alma şansı bulmakta; bu temas onların yalnızca performanslarına değil, aynı

zamanda kariyer planlarına ve müzikal vizyonlarına da yön vermektedir. Bu deneyim, genç sanatçı adaylarını daha büyük hedefler koymaya teşvik etmektedir (K6)."

"Yarışma günü, sahne arkasında öğrencilerin yaşadığı heyecan ve yoğun duygular gözle görülür düzeydedir. Bu anlar, onların sahneye ve performans stresine karşı gerçekçi bir hazırlık süreci geçirmelerini sağlamaktadır. Yarışma deneyimi, gençlerin baskı altında nasıl performans sergilemeleri gerektiğini öğrenmeleri açısından paha biçilmez bir eğitim süreci sunmaktadır (K4)."

"Gönüllü olarak yarışma sürecine dahil olduğumuzda, gençlerin heyecanlarına ve endişelerine tanıklık ediyoruz. Bu duygusal süreç, öğrencilerin kendi sınırlarını aşmalarına ve özgüvenlerini artırmalarına doğrudan katkı sağlamaktadır (K1)."

"Öğrenciler yalnızca müziklerini icra etmekle kalmıyor; aynı zamanda duygularını, endişelerini ve coşkularını yönetmeyi de öğreniyorlar (K2)."

"Yetenekli genç flütçülerin desteklenmesi ve yarışmalara katılmaları, onların uluslararası alanda görünürlük kazanmalarına da yardımcı oluyor (K5)."

Elde edilen katılımcı görüşleri doğrultusunda değerlendirildiğinde, Cahit Koparal Uluslararası Flüt Yarışması'nın genç müzisyenler üzerinde çok yönlü eğitsel katkılar sunduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar, yarışma sürecinin yalnızca teknik becerilerin geliştirilmesiyle sınırlı kalmadığını; aynı zamanda öğrencilerin sahne duruşu, özgüven, stres yönetimi ve iletişim gibi profesyonel müzisyenlik kimliğini oluşturan temel unsurları edinmeleri açısından önemli bir fırsat sunduğunu ifade etmektedirler. Özellikle farklı yaş gruplarının bir araya gelerek yarışması, öğrenciler arasında etkileşim, dayanışma ve ilham ortamı oluşturmakta; bu da öğrenme süreçlerini destekleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, yarışmada görev alan jüri üyeleriyle doğrudan temas kurulması, genç sanatçılar için hem müzikal hem de kariyer planlamalarına yönelik yönlendirici bir deneyim sunmaktadır. Sahne arkasında yaşanan duygusal yoğunluklar ve performans öncesi stresin yönetilmesi ise öğrencilerin gerçek bir sahne deneyimi yaşamalarını sağlayarak, mesleki gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda yarışma, genç flüt sanatçılarının hem sanatsal hem de kişisel gelişim süreçlerine anlamlı katkılar sunan bir öğrenme ortamı olarak değerlendirilmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Bu çalışma, MAKSAD'ın bulunduğu bölgeye sosyal, kültürel ve sanatsal katkılarını nitel çerçevede durum çalışması ve doküman incelemesi desenleri ile derinlemesine incelemiştir. Araştırmada elde edilen bulgular, derneğin yerel toplum üzerindeki çok boyutlu etkilerini ve kültürel yaşamdaki işlevini ortaya koymuştur. Öncelikle, araştırma sonuçları MAKSAD'ın bölge halkının kültürel yaşamına anlamlı katkılar sunduğunu göstermektedir. Dernek tarafından düzenlenen etkinlikler, yalnızca sanatla ilgilenen dar bir kesime değil, geniş bir toplumsal katmana hitap etmekte ve kültürel katılımı artırmaktadır. Bu durum, kültürel katılımın bireylerin sosyal aidiyet duygusunu pekiştirdiği ve toplumsal dayanışmayı güçlendirdiği yönündeki görüşlerle paralellik taşımaktadır (Putnam, 2000). Katılımcıların görüşlerinden, derneğin sanatsal faaliyetlerinin bölge halkının sosyal ilişkilerini güçlendirdiği ve kültürel bilincin yükseltilmesinde etkili olduğu açıkça anlaşılmıştır. Bu çıkarım, kültür sanat derneklerinin, yalnızca sanatsal üretim alanı değil, aynı zamanda sosyal sermaye üretim merkezleri olduğunu gösteren literatürle uyumludur (Bourdieu, 1986; Matarasso, 1997).

Araştırmada elde edilen veriler, derneğin bölgesel kültürün yaşatılması ve tanıtılmasında da önemli bir işlev üstlendiğini ortaya koymuştur. Marmaris'in turistik kimliğine ek olarak, kültürel etkinliklerin yıl boyunca devam etmesi, bölgenin kültürel sürekliliğini sağlamış ve bölge halkının kimlik duygusunu güçlendirmiştir. Bu bulgu, kültürel kurumların kentsel yaşam kalitesini artırarak sürdürülebilir ilçe kültürüne katkı sağladığını belirten çalışmalarla (Evans, 2009) tutarlıdır. Ayrıca, derneğin kültürel mirasın korunması ve tanıtılması açısından üstlendiği roller, kültür-sanat odaklı yerel

kalkınma yaklaşımlarının önemiyle uyum içindedir (Grodach, 2010). Bunun yanı sıra, dernek gönüllüleriyle yapılan görüşmeler, bireylerin sanatsal etkinliklere aktif katılımının, kişisel gelişim ve sosyal bağlantılar açısından da olumlu etkiler doğurduğunu göstermiştir. Gönüllülük faaliyetlerinin bireylere aidiyet duygusu ve özgüven kazandırdığı, sosyal becerileri geliştirdiği ortaya konmuştur. Bu sonuçlar, gönüllülüğün bireysel ve toplumsal düzeyde yarattığı pozitif etkileri inceleyen Hustinx ve Lammertyn (2003) ile Wilson ve Musick (1997) gibi araştırmalarla paralellik göstermektedir. Böylece, MAKSAD'ın sadece kültürel etkinliklerin organizatörü değil, aynı zamanda sosyal sermaye ve bireysel kapasite geliştiren bir alan olduğu ortaya çıkmaktadır. Araştırma sürecinde doküman incelemesi yoluyla elde edilen veriler, görüşmelerle tutarlı olup, derneğin etkinliklerinin süreklilik arz ettiğini ve çeşitlilik içerdiğini göstermiştir. Bu durum, kültürel örgütlerin bölgesel kültürel altyapının gelişmesinde sürekliliğin ve çeşitliliğin önemine işaret eden Richards ve Wilson (2004) gibi araştırmaların sonuçlarıyla paraleldir.

Öte yandan, araştırmada derneğin etkisinin belirli demografik gruplar üzerinde sınırlı kaldığı bulgusu da dikkat çekicidir. Özellikle gençler ve çocukların etkinliklere katılımının diğer yaş gruplarına göre daha az olması, derneğin kapsayıcılığını artırmak için yeni stratejilere ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Bu durum, kültürel kurumların sürdürülebilirliğinin sağlanması için kuşaklar arası aktarım ve gençlere yönelik programların önemini vurgulayan Holden (2006) ve Belfiore (2012) gibi çalışmalarla da desteklenmektedir. Ayrıca, dernek faaliyetlerinin yerel halkın kültürel kapasitesini geliştirmede ve kültürel sermayeyi artırmada önemli bir rol oynadığı sonucuna varılmıştır. Bu durum, Bourdieu'nün (1986) kültürel sermaye kavramı bağlamında değerlendirildiğinde, MAKSAD'ın bölge halkının kültürel kaynaklara erişimini artırarak toplumsal eşitsizlikleri azaltıcı bir fonksiyon üstlendiğini göstermektedir. Sonuç olarak, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin bölgeye sağladığı sosyal, kültürel ve sanatsal katkılar, yerel kültürün zenginleşmesi, sosyal bağların güçlenmesi ve bireylerin kültürel katılımının artırılması açısından kritik öneme sahiptir. Derneğin etkinliklerinin sürekliliği ve çeşitliliği, bölgesel kültürel kalkınmanın sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Bununla birlikte, daha kapsayıcı programların geliştirilmesi, genç kuşakların katılımının artırılması ve kültürel faaliyetlerin toplumun tüm kesimlerine ulaşması, derneğin gelecekteki başarıları için önem taşımaktadır. Bu bağlamda, yerel

yönetimler ve diğer kültürel aktörlerle iş birliği yaparak ortak projeler geliştirmek, derneğin etki alanını genişletebilir ve bölgenin kültürel gelişimine ivme kazandırabilir.

5.2. Sonuç

Bu araştırmada Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin bölgesel sosyal, kültürel ve sanatsal yaşama olan katkıları nitel bir durum çalışması kapsamında detaylı ve kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Araştırmanın bulguları, derneğin sadece Marmaris'in turizm odaklı kimliğine ek olarak bölgenin kültürel zenginliğinin ve toplumsal dinamizminin gelişmesine önemli katkılar sağladığını ortaya koymaktadır. Derneğin düzenlediği atölyeler, konserler, festivaller ve eğitsel faaliyetler, yerel halkın yanı sıra ziyaretçilerin de kültürel deneyimlerini çeşitlendirmekte ve özellikle gençler arasında sanata olan ilgiyi artırarak bölgenin kültürel sürdürülebilirliğine önemli destek vermektedir. Sanat ve kültür faaliyetlerinin bireysel gelişime katkı sağlamasının ötesinde, toplumsal aidiyet ve dayanışma duygusunu güçlendirdiği görülmüştür. Bu bağlamda, derneğin etkinlikleri katılımcılara sanatı deneyimleme fırsatı sunarken aynı zamanda çevresel farkındalık ve sosyal sorumluluk bilincinin gelişmesine zemin hazırlamaktadır.

Derneğin gençlere yönelik burs programları ve eğitim destekleri ise yetenekli bireylerin gelişimine yatırım yaparak bölgenin kültürel ve sanatsal geleceği için kritik öneme sahiptir. Ancak, derneğin faaliyetlerini sürdürülebilir kılma yolunda maddi kaynakların sınırlılığı önemli bir engel olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum, kültür ve sanatın daha geniş kitlelere ulaşması ve etkinliklerin çeşitlenmesi için finansal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekliliğini göstermektedir. Derneğin kültürel ve sanatsal etkinlikleri, bölgenin kültürel çeşitliliğini artırmakla kalmayıp aynı zamanda yerel kültürel mirasın korunmasına da ciddi katkılar sunmaktadır. Bu etkinlikler, bölge halkı arasında ortak bir kültürel bilinç oluşturarak yerel kimliğin güçlenmesini ve kültürel değerlerin nesiller arası aktarımını sağlamaktadır. Ayrıca, festivaller ve sergiler gibi faaliyetler, Marmaris'in kültürel algısını turizm odaklı tüketim modelinden, katılımcı ve sürdürülebilir bir kültür deneyimi modeline dönüştürmek için önemli adımlar teşkil etmektedir.

Katılımcıların görüşlerine göre, derneğin organize ettiği atölye ve eğitim programları, sanatla doğrudan etkileşim kurma imkânı sunarak bireylerin sanatsal üretkenliklerini ve yaratıcılık kapasitelerini geliştirmektedir. Bu faaliyetler, sadece sanat alanındaki gelişimi teşvik etmekle kalmayıp aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği, çevre bilinci ve sosyal sorumluluk gibi alanlarda da bilinç yükseltici etkiler yaratmaktadır. Bu şekilde kültürel faaliyetler, toplumsal dönüşümün ve sosyal değişimin desteklenmesinde önemli bir araç haline gelmektedir. Derneğin gençlere sağladığı burslar ve eğitim destekleri ise gençlerin özgüvenlerinin artmasına, toplumsal katılımının güçlenmesine ve kültür-sanat alanındaki potansiyellerinin açığa çıkmasına olanak tanımaktadır. Bu destekler, gençlerin sosyal becerilerinin gelişmesini teşvik ederek toplumsal uyum ve dayanışma duygusunun güçlenmesine de katkıda bulunmaktadır.

Araştırmada elde edilen veriler, gençlere yönelik bu tür desteklerin sadece bireysel gelişim değil aynı zamanda toplumsal kalkınmaya da önemli katkılar sağladığını göstermektedir. Sanat eğitimi ve burs programları, gençlerin yaratıcı potansiyellerini ortaya çıkarırken bölgenin kültürel sermayesinin ve sosyal dokusunun zenginleşmesine doğrudan etki etmektedir. Bunun yanında, derneğin düzenlediği kültürel etkinlikler katılımcılar arasında toplumsal aidiyet ve dayanışma duygusunu güçlendirmekte, sosyal sermayenin gelişmesine olanak sağlamaktadır. Sanat ve kültür etkinlikleri, bireylerin sosyal çevreleriyle etkileşimlerini artırmakta ve ortak değerler etrafında buluşmalarına imkân tanımaktadır. Bu durum, toplumsal bağların güçlenmesini ve toplumsal sorunlara yönelik ortak çözümler geliştirilmesini desteklemektedir. Dernek üyeleri ve etkinlik katılımcılarından alınan geri bildirimler, kültürel faaliyetlerin sosyal dışlanmayı azaltma, farklı sosyal ve etnik gruplar arasında köprüler kurma ve katılımcıların toplumsal yaşama aktif katılımını artırma yönünde önemli işlevler üstlendiğini göstermektedir. Bu çerçevede, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin sosyal bütünleşmeyi teşvik eden yapısı, bölgesel toplumsal refahın artmasına da olumlu katkılar sunmaktadır.

Kültür ve sanat faaliyetlerinin ekonomik boyutu da Marmaris için önemli fırsatlar sunmaktadır. Derneğin düzenlediği festivaller ve etkinlikler, bölge turizmine yeni bir canlılık kazandırmakta ve yerel esnaf ile küçük işletmeler için ekonomik hareketlilik yaratmaktadır. Kültürel etkinliklere artan katılım, konaklama, yeme-içme ve diğer hizmet sektörlerine olan talebi artırarak bölgenin ekonomik çeşitlenmesine katkıda

bulunmaktadır. Aynı zamanda, kültürel etkinlikler sayesinde Marmaris, turizmin sezon dışı dönemlerinde de ziyaretçi çekebilmektedir. Bu da bölgenin ekonomik dayanıklılığını artırmakta ve yerel ekonominin istikrarına katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle kültür ve sanat alanındaki sivil toplum faaliyetlerinin ekonomik kalkınma üzerindeki etkisi göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir.

Ancak, derneğin maddi kaynaklarının sınırlılığı, faaliyetlerin sürdürülebilirliği ve çeşitliliği konusunda ciddi bir engel teşkil etmektedir. Bu durum, kültür ve sanat projelerinin daha geniş kitlelere ulaşması ve etkinliklerin sürekliliği açısından önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Yerel yönetimler, merkezi hükümet, özel sektör ve uluslararası fonların kültür ve sanat alanındaki projelere daha fazla destek vermesi gerekmektedir. Ayrıca derneklerin sponsorluk, bağış ve iş birlikleri yoluyla finansal kaynak yaratma stratejileri geliştirmesi, faaliyetlerin kalitesini artırarak daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlayacaktır. Kapasite geliştirme çalışmalarının yanı sıra stratejik planlama ve proje yönetimi alanında yapılan yatırımlar, derneğin finansal kaynaklarını daha etkin kullanmasına imkân tanıyacak ve etkinliklerin kapsamını genişletecektir.

Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin çalışmaları, yerel kültürlerin korunması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması bağlamında sivil toplumun vazgeçilmez rolünü somut olarak ortaya koymaktadır. Bu nedenle, benzer dernek ve kültürel organizasyonların desteklenmesi, yerel yönetimlerin kültür politikalarının güçlendirilmesi ve merkezi hükümetin kültürel yatırımlarının artırılması gerekmektedir. Kültür ve sanat faaliyetlerinin sosyal, ekonomik ve eğitimsel boyutları göz önünde bulundurularak çok sektörlü ve katılımcı politikaların geliştirilmesi önemlidir. Yerel kültürel kimliklerin korunması ve kültürel çeşitliliğin sürdürülebilir kılınması için, kültür ve sanat alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının kapasite artırımı ve finansal destek mekanizmalarının çeşitlendirilmesi gereklidir. Eğitim programları, gençlik projeleri, kadın ve dezavantajlı grupların kültürel katılımını artırmaya yönelik çalışmalar öncelikli hale getirilmelidir. Bu sayede, kültür ve sanatın toplumsal dönüşüm ve bölgesel kalkınmadaki potansiyeli en üst düzeye çıkarılabilir.

Sonuç olarak, Marmaris Kültür ve Sanat Derneği'nin bölgesel kimlik, kültür ve sanatın gelişimi açısından çok yönlü katkıları olduğu; sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamın zenginleşmesine ve bölgesel kalkınmanın desteklenmesine önemli ölçüde katkı sağladığı söylenebilir. Derneğin çalışmaları, kültürel mirasın korunması, sosyal katılımın artırılması ve gençlerin yeteneklerinin geliştirilmesi alanlarında örnek teşkil

etmektedir. Bu doğrultuda kültürel sivil toplumun desteklenmesi, yerel kültürlerin korunması ve gelişiminin teşvik edilmesi için kapsamlı ve sürdürülebilir stratejilerin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Marmaris örneği, kültür ve sanatın yerel kalkınmadaki vazgeçilmez rolünü ortaya koymakla kalmayıp, bu alanda yapılacak benzer çalışmalara rehberlik edecek önemli bir referans noktası oluşturmaktadır.

5.3. Öneriler

1. Derneklerin faaliyetlerinin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla yerel yönetimler ile iş birliği içinde çalışmaları teşvik edilmelidir.
2. Dernekler, hedef kitlelerine daha etkili ulaşabilmek adına sosyal medya, internet siteleri ve dijital platformları daha etkin kullanmalıdır.
3. Derneklerin eğitsel faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, toplumun farklı kesimlerine hitap edebilmesi açısından önemlidir.
4. Dernekler ile okullar arasında iş birliği yapılarak çocukların ve gençlerin kültürel ve sanatsal etkinliklere katılımları artırılabilir.
5. Derneklerde gönüllü çalışanların sayısının artırılması, faaliyetlerin sürdürülebilirliği açısından desteklenmelidir.
6. Derneklerin düzenlediği etkinliklerin tanıtımına yönelik yerel ve ulusal düzeyde daha fazla görünürlük kazandıracak çalışmalara önem verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akoğuz, M. (1998). *Türkiye`de fotoğraf dernekleri ve sanat eğitimi* (Tez No. 72377) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Mekrezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=CG8WvdvvpJP04Unr7Yecf0yy_0mokaVkmb5jLbRReqRl-O0srNs33Fc6TWeiGJv3
- Azılıoğlu, N. ve Yılmaz, B. (2021). Sanatın toplumsal dönüşümdeki rolü. *Sanat ve Toplum Dergisi*, 8(2), 55–70.
- Benjamin, W. (2010). *Sanat yapıtı ve politikaları* (M. Tüzel, Çev.). Metis Yayınları.
- Bostan, T. ve Üstünyer, İ. (2024). Köln’deki türk kültür ve sanat derneklerinin türkçeye ve türk kültürüne katkılarının analiz. *International Journal of Social Sciences* 8(35), 249-272 DOI:10.52096/usbd.8.35.13
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (17. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, N. (2019). Almanya’daki Türk derneklerinin çocukların eğitimine katkıları. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 36(2), 45–62.
- Çelik, G. (2020). *Kültür-sanat derneklerinin mahalle ölçeğinde sosyal bütünleşmeye katkısı: İstanbul örneği*. (Tez No.) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Mekezi.
- Çevik, M. (2020). Sanat yoluyla toplumsal farkındalık. *Kültür ve Toplum Dergisi*, 5(1), 20–35.
- Çiftçi, S. (2012). Sivil toplum kuruluşlarının toplumsal gelişmedeki rolü. *Kamu Yönetimi Dergisi*, 45(1), 31–48.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitimde program geliştirme* (8. baskı). Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö., & Tikici, M. (2004). Kültür ve eğitim ilişkisi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 95–106.

- Dernekler Dairesi Başkanlığı. (2024). Derneklerin tanımı ve faaliyet alanları. <https://www.siviltoplum.gov.tr>
- Ece, A.S., Barış, D.A. ve Doğan, M.S. (2013). Sanat Derneklerinin Etkinliklerinin Sanat Eğitimi Açısından İncelenmesi (Bolu İli Örneği). *International Symposium On Changes And New Trends In Education* içinde (484-492). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Eminoğlu, M. (2018). Türkiye’de derneklerin eğitsel ve kültürel rolleri. *Toplum ve Kültür Dergisi*, 12(3), 66–81.
- Gall, M., Gall, J., & Borg, W. R. (2007). Educational research: An introduction (8th ed.). Pearson Education.
- Gündüz, J. (2016). Paris müzik dernekleri 1871-1939. *Sahne ve Müzik* (2).
- Güvenç, B. (1994). *Kültürün ABC’si* (4. baskı). Yapı Kredi Yayınları.
- Kılıç, M. (2019). Kültürel mirasın korunmasında toplulukların rolü. *Anadolu Kültür Araştırmaları*, 11(1), 101–119.
- Kurt, E. (2011). Türkiye’de dernekleşme süreci ve kültürel etkileri. *Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 89–104.
- Mutlu, T. (2013). Kültürel derneklerin toplumsal işlevi üzerine bir inceleme. *Yerel Yönetimler Dergisi*, 7(2), 45–60.
- Özdemir, A. (2015). Kültür-sanat derneklerinin işlevleri. *Sanat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 34–51.
- Özdemir, B. (2017). Kültürel mirasın korunmasında STK’ların rolü: Sanat dernekleri örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 55–72.
- Sönmez, V., ve Alacapınar, F. (2018). *Eğitimde nitel araştırma yöntemleri* (3. baskı). Anı Yayıncılık.
- Tuncel, M. (1998). Sosyal dayanışma kavramı üzerine. *Sosyoloji Notları*, 9(1), 25–38.
- Türk Dil Kurumu. (2024). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr>
- Uçan, A. (1997). Sanat eğitimi kavramı. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 15–21.
- UNESCO. (2013). *Culture: Key to sustainable development*. UNESCO Publishing.
- Vatandaş, C. (2020). *Eğitim sosyolojisi*. Nobel Akademik Yayıncılık.

- Yentürk, N. (t.y.). Sivil toplum ve gönüllülük üzerine. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. <https://www.bilgiyay.com>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. (2020). Samsun'daki kültür, sanat ve turizm derneklerinin faaliyet analizi, sorunları ve şehre katkısı. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 496-519. doi: 10.17218/hititsosbil.796097
- Yılmaz-Kaleli, Y. (2014). Nitel araştırma desenleri üzerine bir değerlendirme. *Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dergisi*, 3(2), 45–58
- Yokuş, H. (2005). *Ülkemizde Türk halk müziği kaynaklı piyano eserlerinin piyano eğitiminde uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi* (Tez No. 188680) [Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=-L8ilcwn9ZRRc_YMKxXW1odb4JLMkcQpYHYGgl5IMy1Dx512nJNLiK_IlceG6M